

RAADSVOORSTEL	
Raadsvergadering	: 27 juni 2022
Voorstelnummer	:
Datum raadsvoorstel	: 26 oktober 2021
Portefeuillehouder(s)	: M. ten Bruggencate
Commissie	: nvt (direct door naar de raad)
Datum commissie	: nvt
Soort agendering	: ter vaststelling
Team	: Bedrijfsvoering / Advies
Opsteller(s)	: M. Reurekas
Datum B&W besluit	: 26 oktober 2021
Bijlagen:	: 2
Onderwerp	: Protocol veilig werken politiek ambtsdragers

Voorgesteld besluit

Het protocol veilig werken politiek ambtsdragers gemeente Heiloo 2021 vast te stellen.

Geheimhouding

☐ Ja ☒ Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Met het vaststellen van het Protocol veilig werken politiek ambtsdragers gemeente Heiloo 2021 spreekt u uit dat agressie en geweld, in welke vorm dan ook, tegen raadsleden, commissieleden niet zijnde raadslid en leden van het college van burgemeester en wethouders onacceptabel is en nimmer wordt getolereerd. Het protocol omschrijft hoe we in de gemeente omgaan met agressie en geweld tegen politiek ambtsdragers en wie welke rol heeft.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Het vaststellen van dit protocol is een (autonome) bevoegdheid van uw raad. Dit betekent dat u geheel vrij bent in het wel of niet vaststellen van dit protocol of er wijzigingen in aan te brengen.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Met dit protocol voor alle politiek ambtsdragers in onze gemeente (raadsleden, commissieleden niet zijn raadslid en collegeleden) wordt duidelijk dat het niet alleen een individueel probleem is als je als politiek ambtsdrager te maken krijgt met agressie en geweld. Binnen onze gemeente staan we samen voor een veilig klimaat. Dit protocol geeft aan waar politiek ambtsdragers terecht kunnen als ze bedreigd worden of anderszins te maken krijgen met agressie en geweld en wat de vervolgacties zijn. Daarnaast wordt een sterk signaal afgegeven aan de samenleving dat agressie en geweld, in welke vorm dan ook, tegen een politiek ambtsdrager nimmer wordt getolereerd.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Het college steunt dit protocol zowel qua inhoud en procedure als ook signaalwerking die er van uit gaat naar de samenleving.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Het protocol is opgesteld met de bedoeling dat dit BUCH breed wordt vastgesteld, waarbij lokale accenten kunnen worden gelegd.

RISICO'S

Het protocol is opgesteld om een veilig werkklimaat voor politiek ambtsdragers te creëren waarin de risico's die dit ambt met zich mee brengt zoveel mogelijk te beperken en een duidelijke procedure en maatregelen vast te leggen.

FINANCIËN

Vaststelling van dit protocol brengt geen financiële verplichting met zich mee.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

PARTICIPATIE

N.v.t.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Het protocol is met onmiddellijke ingang, na vaststelling, van kracht en operationeel.

BIJLAGEN

Protocol veilig werken politiek ambtsdragers.

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

N.v.t.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

Mevrouw F.H.W. de Jong
secretaris

Mevrouw M. ten Bruggencate
burgemeester

Protocol veilig werken politiek ambtsdragers gemeente Heiloo 2021

Inleiding

Raadsleden, collegeleden en commissieleden niet zijnde raadslid (hierna gezamenlijk: politiek ambtsdragers), moeten vrij zijn om hun politieke mening en standpunten te kunnen verkondigen. De gevolgen van agressie en geweld tegen politiek ambtsdragers zijn vaak ingrijpend voor de persoon in kwestie. Daarnaast wordt de democratie ondermijnd op het moment dat een politiek ambtsdrager niet in vrijheid zijn of haar stem uit kan brengen. Ter bescherming van de politiek ambtsdragers en ter bescherming van de lokale democratie stelt het gemeentebestuur het volgende:

Agressie en geweld, in welke vorm dan ook, tegen politiek ambtsdragers is onacceptabel en wordt nimmer getolereerd

Er wordt een krachtig signaal afgegeven door in alle gevallen, in overleg met betrokkene, aangifte te laten doen wanneer er strafbare feiten worden vastgesteld. Bij een incident van agressie en geweld is de reactie hierop uniform en vormt als zodanig een hitteschild waardoor de politiek ambtsdragers beschermd worden en hun werkzaamheden kunnen blijven uitvoeren. Over de aangifte wordt, zowel intern als extern, niet gecommuniceerd, tenzij dit in het belang van het onderzoek is. In dat geval wordt gezorgd voor afscherming van de persoonsgegevens zodat de privacy van betrokkene nadrukkelijk gewaarborgd is. Voorwaarde is wel dat de betrokken politiek ambtsdrager de volledige medewerking aan het onderzoek verleent.

Basisafpraak

De basisafpraak is dat de politiek ambtsdrager grensoverschrijdend gedrag (agressie, geweld, seksueel intimiderend gedrag, pestgedrag zowel verbaal, fysiek en/of digitaal) vanwege zijn of haar functie altijd intern meldt en vervolgens de vastgestelde handelwijze van dit protocol volgt. De afspraken zijn er op gericht regie te voeren zodra sprake is van grensoverschrijdend gedrag.

Emotie of grensoverschrijdend

Gewenst gedrag is hoe u zelf als politiek ambtsdrager met burgers wilt omgaan en hoe u wilt dat er met u wordt omgegaan. De normen die hiervoor binnen de werkorganisatie BUCH zijn opgesteld zijn eveneens toepasbaar op politiek ambtsdragers. Deze normen zijn DEBAR:

- **Deskundig** – we bezitten voldoende kennis en vaardigheden, staan open voor feedback en hebben een professionele houding.
- **Empathisch** – we kunnen ons verplaatsen/inleven in de ander.
- **Betrouwbaar** – we gaan zorgvuldig om met informatie en privacy, komen onze afspraken na en zijn loyaal naar de ander en de gemeente.
- **Aandachtig** – we staan open voor vragen, bieden hulp, denken mee en nemen de tijd voor de ander.
- **Respectvol** – we gaan respectvol om met anderen in woord, gebaar en geschrift. We intimideren, pesten en discrimineren niet en gebruiken geen verbaal of fysiek geweld.

Door ons bewust te zijn van de voorbeeldfunctie en ons daar naar te gedragen vergroten wij de kans dat emotioneel gedrag van de ander niet ontaardt in grensoverschrijdend gedrag. Onder emotioneel gedrag wordt verstaan het gedrag waarbij een persoon op een emotionele manier begrip vraagt voor zijn of haar persoonlijke situatie, kritiek heeft op de regels of op het beleid van de gemeente, of boos is over een beslissing van de gemeente. Emotioneel gedrag is vaak van korte duur en laat zich corrigeren. Emotioneel gedrag is dan ook niet verboden.

Grensoverschrijdend gedrag is aanhoudend en oplopend emotioneel gedrag en mondt dikwijls uit in beledigen, intimideren, bedreigen en/of pesten. Het veroorzaakt bij de ontvanger een gevoel van onbehagen, het verstoort de openbare orde en kan op ontoelaatbare wijze de taakuitoefening beïnvloeden. Het kan (emotionele en/of fysieke) pijn veroorzaken en lijden tot letsel en/of schade.

Onder agressie wordt, in navolging van de zogenaamde Eenduidige Landelijke Afspraken verstaan: lichamelijke en verbale agressie, belaging, intimidatie en bedreiging gepleegd in of door omstandigheden die verband houden met de uitvoering van de publieke taak. Dit kan gepaard gaan met beschadiging van goederen. Onder agressie wordt in dit protocol ook verstaan ieder gebruik van geweld. Zie ook bijlage 2 voor voorbeelden van emotioneel, grensoverschrijdend en agressief gedrag.

Melden van grensoverschrijdend gedrag

Wanneer de normen overschreden worden is het in eerste instantie belangrijk dat er over gepraat kan worden. Dit kan bijvoorbeeld met een collega politiek ambtsdrager, de partner of huisarts. Daarnaast is het belangrijk (noodzakelijk) dat het incident gemeld wordt.

Alle meldingen (zie bijlage 1 voor de procedure) worden geregistreerd. Op grond van art. 10 en art. 11 WOB ligt de privacy van gevoelige zaken vast. De resultaten van de registratie van incidenten wordt jaarlijks, zonder vermelding van persoonsgegevens, meegenomen in het jaarverslag.

Alle meldingen worden door de gemeentesecretaris / griffier (resp. leden college / raads- en commissieleden) doorgezonden naar het meldpunt veilig werken van de werkorganisatie BUCH. Daar wordt samen met de betrokkene en de gemeentesecretaris / griffier besproken of en zo ja, welke passende maatregelen genomen moeten worden.

Grensoverschrijdend gedrag kan strafbaar zijn. Het is van groot belang dat van mogelijk strafbaar gedrag zo snel mogelijk aangifte wordt gedaan of klacht wordt ingediend.

Voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag die strafbaar *kunnen* zijn, zijn:

- Beledigingen, (doods)bedreigingen uiten;
- Dreigen met represailles, bedreigen van familieleden en uitvoeren van dreigementen;
- Schoppen, slaan, spugen en andere fysieke agressie;
- Letsel toebrengen of materiele schade veroorzaken en gedrag dat anderen in gevaar brengt;
- Achtervolgen, opbellen, mailen, laster, smaad, pesten, belaging/stalking.

Noodgevallen. Wanneer zich een noodgeval voordoet, belt de bedreigde altijd **112**. Zolang de dreiging duurt en de bedreigde niet weg kan komen, staat de eigen veiligheid van de

bedreigde voorop. De bedreigde probeert kalm te blijven en de bedreiger niet te provoceren. De bedreigde draagt zorg voor alle informatie die kan leiden tot een snelle aanhouding van de verdachte.

Vervolg en nazorg

Het OM wordt door de politie op de hoogte gesteld bij een dreigingsmelding en/of aangifte. De verantwoordelijkheid voor het eventueel treffen van beveiligingsmaatregelen (in geval van bedreiging) ligt bij het OM. Indien de burgemeester slachtoffer is van bedreiging wordt tevens melding gemaakt bij de Commissaris van de Koning. Indien een politiek ambtsdrager lichamelijk of geestelijk letsel oploopt als gevolg van een ernstig incident wordt binnen 24 uur de Inspectie SZW gewaarschuwd.

Nazorg is belangrijk. De politiek ambtsdragers en indien nodig ook de directe familieleden kunnen er van uitgaan dat ze ondersteund worden na een incident van agressie en geweld. De gemeentesecretaris / griffier zal de benodigde hulp organiseren eventueel in overleg met de HRM-adviseur en/of de arbodienst. Tevens kan men gebruik maken van het Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur. Politiek ambtsdragers die geconfronteerd worden met vraagstukken rondom de eigen veiligheid kunnen hier terecht. Het team geeft in deze gevallen een vertrouwelijke steun in de rug en adviseert welke vervolgstappen gezet kunnen of soms moeten worden. Meer informatie staat hier: <https://www.weerbaar-bestuur.nl/>.

Communicatie

De burgemeester is (al dan niet vertrouwelijk) woordvoerder als het gaat om bedreiging van één of meer politiek ambtsdragers. Indien de burgemeester zelf direct betrokken is, wordt in overleg met de burgemeester de handelswijze bepaald. Andere politiek ambtsdragers worden, met instemming van het slachtoffer op de hoogte gebracht van het incident tijdens een collegevergadering dan wel in het vertrouwelijk deel van het presidium/seniorenconvent. Vertrouwelijkheid wordt daarbij in acht genomen. In geval van voortdurende dreiging is het van groot belang dat niemand uitspraken doet die leiden tot verhoging van veiligheidsrisico's.

Bijlage 1

In bijlage 1 staat de meldingsprocedure.

Bijlage 2

In bijlage 2 wordt in een matrix aangegeven wanneer gedrag ongewenst is (online, telefonisch, in een gesprek of digitaal).

Bijlage 3

In bijlage 3 wordt in een matrix aangegeven welke maatregelen getroffen worden bij het overschrijven van de DEBAR-normen.

Bijlage 1

Meldingsprocedure

Bedreiging/belaging

1. Een bedreigd of belaagd politiek ambtsdrager meldt dit *altijd* aan de burgemeester. De burgemeester meldt dit bij de commissaris van de Koning en zorgt voor de melding bij het meldpunt veilig werken van Werkorganisatie BUCH.
2. De burgemeester informeert het Openbaar Ministerie (OM) en politie hier zo spoedig mogelijk over.
3. De burgemeester agendeert elke melding van bedreiging, belaging of agressie tegen een politiek ambtsdrager in de eerstvolgende vergadering met OM en politie (lokale driehoek).
4. Zo spoedig mogelijk na de melding volgt een gesprek met het bedreigde of belaagde politiek ambtsdrager en een daartoe gespecialiseerde politieambtenaar die vaststelt of sprake is van strafbare feiten.
5. Ook als een politiek ambtsdrager twijfelt of sprake is van grensoverschrijdend gedrag, is het altijd mogelijk contact op te nemen met de burgemeester, al dan niet door tussenkomst van de griffier respectievelijk de gemeentesecretaris. Na het contact wordt bepaald of en wat nodig is. Via de adviseur OOV kan maatwerk worden geleverd, ook als zorg noodzakelijk is.
6. Als sprake is van strafbare feiten doet de gerechtigd vertegenwoordiger van de gemeente in *alle gevallen* en in overleg met de betrokkene daarvan aangifte, waarbij materiële en immateriële schade altijd wordt verhaald als de dader bekend is. Betreft het belaging, dan dient de betrokkene zelf, binnen drie maanden een klacht in. De griffier respectievelijk de gemeentesecretaris, dan wel de burgemeester of beleidsmedewerker OOV ondersteunt de betrokkene hierbij.
7. Over de aangifte of klacht wordt *niet gecommuniceerd*, tenzij betrokkene daarmee instemt voor het onderzoek.
8. De betrokken politiek ambtsdrager wordt juridisch als benadeelde beschouwd.
9. De betrokken politiek ambtsdrager verleent als benadeelde volledige medewerking aan het politieonderzoek.

Overige vormen van agressie en geweld.

1. Voor alle overige vormen van agressie en geweld geldt dat de politiek ambtsdrager dit zo spoedig mogelijk meldt bij de griffier (raads- en commissieleden) of de gemeentesecretaris (leden van college van b&w). In alle gevallen wordt de burgemeester door de griffier c.q. de gemeentesecretaris op de hoogte gebracht van de melding.
2. Aan de hand van de mogelijke maatregelen, zoals weergegeven in bijlage 3, wordt bezien op welke wijze hierop wordt gereageerd.

Bijlage 2

Wanneer is het ongewenst gedrag (online, telefonisch, in een gesprek of digitaal)

Emotie of agressie?	Emotioneel gedrag	Verbale agressie	Bedreiging	Fysieke agressie
Gedrag	Zeuren Begrip vragen Uitzondering vragen Teleurstelling Irritatie Boosheid Vaak te herkennen aan het woord "ik". De klant/inwoner heeft het over zijn eigen achtergrond/situatie Kritiek op beleid/regels/organisatie Vaak te herkennen aan het woord "jullie". De klant/inwoner richt zich op de organisatie.	Schelden Persoonlijk worden Beledigen Discrimineren Treiteren Discriminatie De klant/inwoner richt zich op het raads-, commissie- of collegelid persoonlijk. Vaak te herkennen aan het woord "jij".	(Non) verbale dreiging Dreigen met geweld Intimideren Stalken Het kan ook gaan om een suggestie van geweld of door openlijk hiermee te dreigen. De uiting van agressie levert mogelijk gevaar op.	Beetpakken Spugen Schoppen/slaan Voorwerpen gooien Vernielen Gericht op personen en/of spullen. De klant/inwoner maakt lichamelijk contact. De veiligheid van de medewerker is in gevaar.

Bijlage 3

Maatregelen voor overschrijden normen

Agressievorm	Sanctie	Sanctie bij herhaling
Verbale agressie	• Schriftelijke waarschuwing • Orde gesprek • Mogelijk aangifte (bijvoorbeeld in geval van bedreiging)	• Orde gesprek • Ontzegging van de toegang • Aangifte of melding bij politie • Eventueel civielrechtelijke procedure • Maatwerk, bijvoorbeeld geen gemachtigde meer voor bedrijf of opschorten uitkering
Bedreiging	• Ordegesprek (evt. gevolgd door een waarschuwingsbrief) • Aangifte politie • Ontzegging van de toegang • Maatwerk, bijvoorbeeld geen gemachtigde meer voor bedrijf of opschorten uitkering • Eventueel civielrechtelijke procedure	• Ontzegging van de toegang • Aangifte politie • Maatwerk, bijvoorbeeld geen gemachtigde meer voor bedrijf of opschorten uitkering • Eventueel civielrechtelijke procedure
Fysieke agressie	• Ontzegging van de toegang • Aangifte politie • Verhalen schade (indien van toepassing) • Maatwerk, bijvoorbeeld geen gemachtigde meer voor bedrijf of opschorten uitkering • Eventueel civielrechtelijke procedure	• Ontzegging van de toegang • Aangifte politie • Verhalen schade (indien van toepassing) • Maatwerk, bijvoorbeeld geen gemachtigde meer voor bedrijf of opschorten uitkering • Eventueel civielrechtelijke procedure

Combinatie van agressievormen	☐ De agressievorm waar de hoogste sanctie op staat wordt toegepast	☐ De agressievorm waar de hoogste sanctie op staat wordt toegepast
----------------------------------	---	---

Titel_raadsvoorstel

Registratienr

Pagina